

قانون‌پذیری

کودکان با ورود به زندگی اجتماعی و بعد از گذراندن مراحل اولیه کودکی، با ملاک‌ها و قوانین بیرونی بیشتری روبه‌رو می‌شوند. حالا دیگر در مهد کودک، شهر بازی، خانه یا هنگام بازی با همبازی‌ها نمی‌توانند دائماً به صورت یک جانبه انتظار داشته باشند که خواسته‌هایشان برآورده شود و گاهی باید صبر کنند و منتظر بمانند. گاهی باید شاهد برآورده شدن خواسته‌های دیگران باشند و گاهی از اصولی پیروی کنند تا بازی جمعی با همسالان ادامه داشته باشد. یکی از موضوعات مهم دوره کودکی، درک چرایی و پیروی از قوانین است. در این مقاله به آموزش قانون به کودکان در مهد کودک‌ها می‌پردازیم.

روش آموزش قوانین به کودکان در مهد کودک

مرحله اول: درگیر ذهنی اولیه و ایجاد انگیزه و کنجکاوی
مرحله دوم: به چالش کشیدن تفکر کودک
مرحله سوم: تدوین قوانین برای پیروی کودکان و پیگیری عمل به آن:

- * رعایت ترتیب مراحل بازی
- * توجه به جزئیات بازی
- * جلوگیری از پراکندگی اهداف و افزایش عملکرد صحیح
- * احترام به حقوق یکدیگر
- * رعایت نوبت (حق تقدم)
- * اجازه گرفتن
- * قانون اعتماد در بازی (اگر به دیگران اعتماد کنید، آن‌ها هم به شما اعتماد خواهند کرد. این همان قانون طلایی در ارتباطات شرکت‌کنندگان است.)

بازی‌های قانون‌پذیر

انواع بازی‌های رقابتی، مسابقه‌ها و همچنین بازی‌های سنتی تحرکی و نشستنی قوانین خاص خودشان را دارند. هر بازی به فضا و شرایط و قوانین معینی نیاز دارد که آن را از سایر بازی‌ها متمایز می‌کند. بازی‌ها به خاطر قوانین‌شان حتی ممکن است تک نفری انجام شود.

مثلاً بازی‌های نشستنی منچ و مار و پله که از ۲ تا ۴ نفر بازیکن دارد و بازی فکری شطرنج که از سنین خردسالی هم انجام می‌شود.

بازی لی‌لی که در آن رعایت نوبت و حق تقدم بسیار اهمیت دارد.

بازی‌های مسابقه‌ای و رقابتی - گروهی همچون فوتبال، بسکتبال و حتی فوتبال دستی قوانین منظمی دارند. کودک به این مسئله پی می‌برد که رعایت قوانین، روند بازی را شیرین‌تر و لذت‌بخش‌تر می‌کند.

بازی سنتی وسطی و قایم‌باشک، بالابندی، شمع گل پروانه و انواع بازی‌های سنتی قانون‌پذیرند. در ادامه، یکی از بازی‌های سنتی و قانون‌مند را که در میان کودکان طرف‌داران زیادی دارد با شرح جزئیات معرفی می‌کنیم.

وسطی

- **اهداف کلی:** ایثار و از خود گذشتگی، دقت در سرعت عمل، هوشیاری و همیاری، تقویت روحیه تعاون
- **اهداف جزئی:** انعطاف‌پذیری بدن، ایجاد هماهنگی بین اعضا و اعصاب و دقت در نشانه‌گیری
- **تعداد بازیکن:** ۳ تا ۴ نفر به بالا

نمونه بازی نمایش خلاق

این بازی برای تخیل‌پردازی و حرکات خلاقانه خیلی خوب است. یک نفر باغبان است و بقیه بچه‌ها نقش مجسمه را در باغ دارند. قبل از شروع نمایش، باید برای بچه‌ها توضیح بدهید که چطور نقش مجسمه را ایفا کنند و بی حرکت و ثابت مثل مجسمه باشند. بازی و نمایش خلاق به این صورت است که باغبان باید وانمود کند که در باغ در حال قدم زدن است؛ گل‌ها را می‌چیند، درخت‌ها را تماشا می‌کند، به گیاهان آب می‌دهد و هر کاری دیگری را که مرتبط به باغبانی است انجام دهد. اگر کودک خجالتی بود، از او بخواهید فقط در محیط بازی قدم بزند. بچه‌هایی که مجسمه‌اند تا زمانی که به هم برخورد نکنند، هر جا که دوست دارند بروند و قدم بزنند ولی به محض اینکه باغبان به آن‌ها نگاه کند، باید شبیه مجسمه شوند و اگر در حال حرکت و تکان خوردن باشند از بازی خارج می‌شوند. آخرین نفری که باقی می‌ماند، در دور بعدی بازی، نقش باغبان را دارد.

نمایش خلاق برای کودکان یک بازی خلاق است که می‌تواند شامل اجرای داستان و تخیل پردازی با حرکات خلاقانه باشد

- سن بازیکنان: ۵ سال به بالا
- ابزار لازم: یک توپ
- محوطه بازی: ۱۵*۱۰ متر

شرح بازی: بازیکنان یا دانش‌آموزان به دو گروه مساوی تقسیم می‌شوند. یکی از این دو گروه به قید قرعه یا شیر و خط در وسط محوطه بازی قرار می‌گیرد و گروه دیگر، در دو قسمت به طرفین عرضی محوطه بازی روانه می‌شوند.

شروع بازی با پرتاب توپ به وسیله یکی از بازیکنان گروه کناری آغاز می‌شود. گروه کناری سعی بر این دارد که با نشانه رفتن و زدن افراد گروه وسطی، باعث سوختن و اخراج آن‌ها شود.

تلاش اعضای گروه داخلی هم بر این است که با حرکات سریع، از اصابت توپ در امان بمانند و چنانچه یار سوخته داشته باشند با ایثار و گرفتن توپ در هوا، که یک امتیاز محسوب می‌شود، او را به بازی برگردانند.

ممکن است به مرحله‌ای از بازی برسیم که فقط یک نفر از گروه وسطی، در داخل میدان بازی باشد. در این صورت، اگر تا ۱۰ شماره پرتاب نتوانند او را هدف‌گیری کنند و بزنند، تمامی یاران سوخته گروهش را احیا می‌کند و همگی در وسط میدان باقی می‌مانند و بازی را ادامه می‌دهند.

اگر تمامی بازیکنان وسطی در محدوده میدان باشند، هر توپ گرفته شده، یک امتیاز ذخیره ضد اخراجی محسوب می‌شود و اخراج‌ها را به تأخیر می‌اندازد.

گرفتن توپ پس از برخورد با زمین موجب سوختن بازیکن است.

نمایش خلاق و قانون‌پذیری

نمایش خلاق برای کودکان یک بازی خلاق است که می‌تواند شامل اجرای داستان و تخیل‌پردازی با حرکات خلاقانه باشد. وانمود کردن برای ایجاد صحنه بازی، اساس نمایش خلاق است. حرکات خلاقانه یک جزء مهم کلیدی در برنامه آموزشی کودکان است. کودکان از پنج سالگی به بالا، از به کار بردن تخیلات و بدنشان برای خلق حرکات خلاقانه لذت می‌برند. در بازی‌های نمایش خلاق، خلاقیت و رعایت قوانین بازی با هم ترکیب می‌شوند و اثر هنری پدیدار می‌گردد. اگر هنگام اجرای فعالیت هر کدام از بازیگرها به دلخواه خود رفتار کند و به قوانین بی‌اعتنا باشد، کار کل گروه به هم می‌ریزد و نمایش، ارزش هنری خود را از دست می‌دهد.

حتی در بازی‌های عروسکی، هر عروسک، دیالوگ خودش را به نوبت و در جایگاه خودش بیان می‌کند؛ در غیر این صورت، نوعی بی‌نظمی و از هم‌گسیختگی ایجاد می‌شود.

بردن و همچنین علاقه‌مند کردن کودکان به مشاغل مختلف، می‌توان قوانین راهنمایی و رانندگی و اصول عبور از خیابان روی خط عابر و همچنین علائم چراغ راهنمایی را در قالب بازی و نمایش به کودک آموزش داد.

در ابتدا بهتر است با مقوا و وسایل ساده، یک خیابان و چراغ راهنما و یک خط عابر پیاده به صورت نمادین ترسیم کنیم. یکی از بچه‌ها نقش پلیس و چند نفر نقش راننده و چند نفر هم نقش عابرین را بازی کنند.

در ادامه، بچه‌ها می‌توانند نقش‌هایشان را جابه‌جا کنند تا بدین ترتیب در هر نقشی از اجتماع، چه راننده، چه پلیس و چه عابر، با رعایت قوانین خیابان در این بازی پیروز میدان باشند.

در فرآیند این بازی اگر

شعر چراغ راهنمایی هم خوانی شود به جذابیت آن می‌افزاید.

● رنگ قرمز:

من رنگ قرمز هستم / که اون بالا نشستم / وقتی منو می‌بینم / ایست می‌کنم نمی‌رن / هر ماشینی که این جاست / اگر نایستد خطاست

● رنگ زرد:

من رنگ احتیاطم / ببین چه با نشاطم / من دوست قرمز هستم که این وسط نشستم / چشمم که روشن می‌شه / از سرعت کم می‌شه

● رنگ سبز:

من رنگ سبزم اینجا / که این پایین نشستم / وقتی که روشن می‌شم / زود زود همه رد می‌شن / تا خیلی خوب و راحت / برن خونه سلامت

قوانین نمایش باغبان

● جای مجسمه‌ها نباید در طول بازی ثابت باشد. آن‌ها در صورتی که باغبان چند بار از کنارشان رد شود و جابه‌جایی نداشته باشند، از بازی خارج می‌شوند.

● هر کس می‌تواند فقط یک بار باغبان باشد تا نوبت به سایرین هم برسد. اگر در بازی باغبان یک نفر چندین بار انتخاب شود، از باغبان بخواهید که خودش نفر بعدی را انتخاب کند تا همه یک دور باغبان شوند و بازی هیجان داشته باشد.

● باید به این نکته توجه داشته باشید که بچه‌ها در طول بازی نباید با هم صحبت کنند و یا در تماس فیزیکی با یکدیگر باشند. هر صحبت یا تماسی باعث خروج آن‌ها از بازی می‌شود.

نمونه دوم بازی نمایش خلاق

نمایش پلیس بازی

در این بازی علاوه بر ایجاد نشاط و لذت

